

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker

Informasjon til fornærmede og nærmeste etterlatte

Fornærmedes stilling ved begjæring om gjenåpning av en straffesak

Etter straffeprosessloven er fornærmede, eller nærmeste etterlatte som angitt i loven, gitt en styrket stilling ved begjæring fra domfelte om gjenåpning av en straffesak. Dette innebærer at fornærmede/nærmeste etterlatte skal gis informasjon og rett til innsyn i saksdokumentene, samt at de gis adgang til å avgi uttalelse i saken.

I enkelte alvorlige saker kan kommisjonen oppnevne bistandsadvokat for fornærmede/nærmeste etterlatte dersom det er ønskelig.

Selv om en fornærmet/nærmeste etterlatte ikke ønsker å benytte seg av sine rettigheter etter loven, kan det være at kommisjonen vil ta kontakt med fornærmede/nærmeste etterlatte, for eksempel for å gjennomføre et vitneavhør.

Objektiv vurdering

Gjenopptakelseskommisjonen er et bredt sammensatt, uavhengig organ. Kommisjonen skal etter en objektiv vurdering avgjøre om vilkårene for gjenåpning er til stede. Den bestemmer selv sin arbeidsmåte, og kan ikke instrueres.

Vilkår for gjenåpning

De viktigste grunnene til at en rettskraftig dom i en straffesak skal kunne få ny behandling i retten er:

- Nye bevis eller omstendigheter som kan være egnet til å føre til frifinnelse eller gi en vesentlig mildere straff.
- En internasjonal domstol har slått fast at avgjørelsen eller saksbehandlingen er i strid med folkeretten, slik at det er grunn til å regne med at en ny behandling vil føre til et annet resultat.
- Dersom noen som har hatt en

sentral befattning med saken har gjort seg skyldig i en straffbar handling som kan ha hatt betydning for avgjørelsen.

- Det foreligger særlige forhold som gjør det tvilsomt om dommen er riktig, og tungtveiende hensyn tilsier at saken blir prøvd på nytt.

Grundig utredning

Gjenopptakelseskommisjonen har ansvar for at det blir foretatt en grundig utredning av sakens rettslige og faktiske sider, og kan innhente opplysninger på den måte som anses hensiktsmessig. Kommisjonen kan blant annet innkalle domfelte og vitner, herunder fornærmede, til avhør, og den kan gi utleveringspålegg og oppnevne sakkyndige.

Kommisjonen har et eget sekretariat med utredere som bistår med å undersøke sakene. Kommisjonens leder kan forkaste begjæringer dersom domstolens avgjørelse ut fra sin karakter ikke kan gjenåpnes, og hvis begjæringen åpenbart ikke kan føre fram. Øvrige saker avgjøres av kommisjonen.

Rettigheter som fornærmet

Dersom begjæringen undergis behandling, skal fornærmede/nærmeste etterlatte informeres om at gjenåpning er begjært. Som fornærmet/nærmeste etterlatte har du:

- Som hovedregel rett til innsyn i straffesaksdokumentene.
- Rett til å avgi skriftlig uttalelse til begjæringen.
- Rett til å be om å få avgi forklaring for kommisjonen.
- Som hovedregel rett til innsyn i de opplysningene som kommisjonen har innhentet under sin utredning.
- Rett til å avgi uttalelse til det innhentede materialet.
- Rett til underretning om utfallet av kommisjonens behandling.

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker

Gjenopptakelseskommisjonen

Gjenopptakelseskommisjonen er et uavhengig organ som skal ta stilling til om en domfelt skal få ny behandling av sin sak i retten. Dersom saken besluttes gjenåpnet, skal skyldspørsmålet og/eller straffutmålingen prøves på nytt ved en annen domstol enn den som avsa dommen.

Gjenopptakelseskommisjonens medlemmer

Kommisjonen er oppnevnt av Kongen i statsråd, og har fem faste medlemmer og tre varamedlemmer. Lederen, nestlederen og ett av medlemmene skal ha juridisk embetseksamen.

Lederen utnevnes for en periode på sju år uten adgang til forlengelse. Medlemmene oppnevnes for en periode på tre år, med adgang til én gjenoppnevning.

Medlemmene har til sammen solid og bred erfaring fra domstolene, påtalemyndigheten, forsvareryrket, forskning og fra samfunnslivet for øvrig.

Egne utredere

I tillegg til leder har kommisjonen et sekretariat på ti ansatte, hvorav åtte er utredere og to er kontoransatte. Seks av utrederne er jurister og to har politifaglig bakgrunn.

Aktuelle bestemmelser i straffeprosessloven

§ 397 femte ledd.

Kommisjonen underretter fornærmede og etterlatte i lovbestemt rekkefølge om begjæringen, med mindre den forkastes etter tredje ledd. Fornærmede og etterlatte i lovbestemt rekkefølge skal gjøres kjent med sin rett til dokumentinnsyn, til å uttale seg og til å be om å avgi forklaring for kommisjonen, samt muligheten til å få oppnevnt bistandsadvokat.

§ 398 andre ledd

Fornærmede og etterlatte i lovbestemt rekkefølge skal gis anledning til å uttale seg skriftlig om begjæringen. Fornærmede og etterlatte kan be om å forklare seg for kommisjonen etter reglene i § 398 a.

Kontaktinformasjon

Postadresse: Postboks 2097 Vika, 0125 Oslo
Besøksadresse: Tordenskioldsgate 6
Telefon: 22 40 44 00
Telefaks: 22 40 44 01
E-post: post@gjenopptakelse.no
Internett: www.gjenopptakelse.no

Dersom du har spørsmål vedrørende dine rettigheter som fornærmet (etterlatt) eller om saksbehandlingen, bes det om at du tar kontakt med kommisjonen.